

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Біологічний факультет
Кафедра фізіології людини і тварин

Затверджено
на засіданні кафедри фізіології людини і тварин
біологічного факультету
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 8 від 22 березня 2023 р.)

Завідувач кафедри Володимир МАНЬКО

Силабус з навчальної дисципліни

«Хвороби цивілізації»,
що викладається в межах ОПП «Лабораторна діагностика біологічних систем»
другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів спеціальності
091 – Біологія та біохімія

Львів – 2023

**Силабус курсу «Хвороби цивілізації»
2023–2024 н.р.**

Назва курсу	Хвороби цивілізації
Адреса викладання курсу	вул. Грушевського 4, 79005 Львів
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	біологічний факультет, кафедра фізіології людини і тварин
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	09 Біологія, 091 Біологія та біохімія
Викладачі курсу	доцент кафедри фізіології людини і тварин к.б.н. Король Тетяна Валеріївна
Контактна інформація викладачів	tetiana.korol@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	щопонеділка, 15:00–16:00 год (вул. Грушевського 4, ауд. 141)
Сторінка курсу	https://bioweb.lnu.edu.ua/course/khvoroby-tsyvilizatsii
Інформація про курс	<p>Навчальна дисципліна “Хвороби цивілізації” передбачає формування у студентів системи знань про:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) фактори ризику, причини та наслідки захворювань, пов’язаних із розвитком технологій, 2) патофізіологічні механізми розвитку та прогресування серцево-судинних захворювань, метаболічних розладів, хвороб травної системи, порушень постави та сенсорних систем, 3) профілактику хвороб цивілізації: попередження різних патологічних станів та хронізацію патологічних процесів
Коротка анотація курсу	<p>Навчальна дисципліна «Хвороби цивілізації» є дисципліною вільного вибору студентів. Програма вивчення навчальної дисципліни “Хвороби цивілізації” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 091- Біологія та біохімія, викладання якої здійснюється у 1, 2 семестрах в обсязі 1 кредит у першому семестрі та 3 кредити у другому семестрі (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою).</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Антропогенні, техногенні, екологічні чинники та зумовлені ними порушення постави і функцій аналізаторів. 2. Причини, наслідки та профілактика кардіо-метаболічних, респіраторних розладів, порушень травлення та імунітету. 3. Поведінкові порушення та розлади репродуктивної системи. <p>У першому модулі розглядають теоретичні відомості щодо впливу надбань цивілізації на порушення функціонування опорно-рухового апарату та зорової, слухової, гравітаційної сенсорних систем.</p> <p>У другому модулі вивчають причини та механізми розвитку серцево-судинних захворювань, порушень обміну речовин та енергії, розладів функціонування внутрішніх органів та імунної системи.</p>

	У третьому модулі опановують знання про поведінкові розлади, формування залежностей та впливи на репродуктивне здоров'я людини.
Мета та цілі курсу	<p>Метою викладання навчальної дисципліни “Хвороби цивілізації” є формування у студентів знань про антропогенні впливи на здоров'я людини, еколого-технологічні складові розвитку хвороб цивілізації, профілактичні заходи та попередження виникнення та прогресування патологічних процесів.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни “Хвороби цивілізації” є надати студентам знання про причини, етіологію та патогенез хвороб цивілізації, розвинути в них уміння аналізувати інформацію про фактори ризику появи захворювань, виявляти ознаки захворювань, розуміти механізми адаптаційних змін в організмі людини.</p>
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ганонг В.Ф. <i>Фізіологія людини: Підручник</i>. – Львів: БаК, 2002. – 784 с. 2. <i>Анатомія та фізіологія з патологією / За ред. Я.І. Федонюка</i>. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2001. – 680 с. 3. Боднар Я.Я., Файфура В.В. <i>Патологічна анатомія та патологічна фізіологія людини</i>. – К.: Укрмедкнига, 2019. – 494 с. 4. <i>Патофізіологія : підручник : в 2 т. Т. 1. Загальна патологія / Атаман О.В.</i> – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 592 с. 5. <i>Патофізіологія : підручник : в 2 т. Т. 2. Патофізіологія органів і систем / Атаман О.В.</i> – Вінниця: Нова Книга, 2016. – 448 с. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Скляр О.Я., Сергієнко О.О., Фартушок Н.В., Федорович І.П., Гоцько М.Є. <i>Обмін вуглеводів: біохімічні та клінічні аспекти</i>. – Львів:Світ, 2004. – 112с. 7. Клевець М.Ю., Манько В.В. <i>Фізіологія людини і тварин. Книга 2. Фізіологія вісцеральних систем: Навчальний посібник</i>. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2002. – 233 с. 8. Kathryn L. McCance, Sue E. Huether. <i>Pathophysiology: The Biologic Basis for Disease in Adults and Children</i>. – 2018. – 1720 p. 9. Nagheer D., Irvin R., Younger-Coleman N. <i>Overview of the Prevalence and Associated Risk, Factors of Lifestyle Diseases in University Students // IJCM</i>. – 2017. – Vol. 8, No 5. – P. 344-352.
Тривалість курсу	Два семестри
Обсяг курсу	Перший семестр: 30 год, з яких 20 год аудиторних занять (лекції – 10 год, практичні заняття – 10 год) та 10 год самостійної роботи. Другий семестр: 60 год самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде: <ul style="list-style-type: none"> - знати причини, механізми розвитку та наслідки хвороб цивілізації; - вміти опрацювати сучасну україномовну та англійськомовну літературу за темами курсу під час самостійної позааудиторної роботи
Ключові слова	Серцево-судинні захворювання, ожиріння, метаболічний синдром, синдром сухого ока, екологічні чинники, антропогенні впливи
Формат курсу	очний
	проведення лекцій та консультації для кращого розуміння тем
Теми	Наведено у табл. 1
Підсумковий контроль, форма	залік у кінці семестру

Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з гістології, анатомії людини, із фізіології людини і тварин
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	лекції, презентація (ілюстрація, демонстрація), розповіді, пояснення, дискусія
Необхідне обладнання	персональний комп'ютер, загальноживані комп'ютерні програми і операційні системи, проектор
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання здійснюють за 100-бальною шкалою. Оцінка є сумою поточної успішності на практичних заняттях та оцінки за модульні контрольні роботи.</p> <p>Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • контрольні заміри (модулі): 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів – 50: 1 модуль – 20 балів, 2 модуль – 20 балів, 3 модуль – 10 балів. Модульні контрольні роботи містять теоретичні запитання та завдання на виявлення причинно-наслідкових зв'язків. • 2 доповіді з презентацією – 30 балів, рецензування 2 доповідей – 12 балів, участь в обговоренні – 8 балів. <p>Залік студент отримує на підставі сумарного результату за модульні контрольні роботи та діяльність на практичних заняттях.</p>
Питання до модульних контролів (замірів знань)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Хвороби цивілізації: визначення, перелік захворювань, порівняльний аналіз умов життя, праці та здоров'я людей у різні історичні періоди. 2. Проблеми опорно-рухового апарату сучасної людини. 3. Порушення функціонування сенсорних систем. 4. Серцево-судинні захворювання: атеросклероз, гіпертонічна хвороба. Метаболічні розлади. Імунітет. 5. Харчування людини. Фізіологічне обґрунтування раціонального харчування. Хвороби органів травної системи. 6. Хвороби органів дихальної системи. 7. Поведінкові розлади та формування залежностей. 8. Порушення репродуктивної функції людини.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу «Хвороби цивілізації»

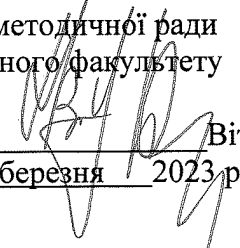
Тиж-день	Тема занять (перелік питань)	Форма діяльності та обсяг годин	Додаткова література / ресурс для виконання завдань (за потреби)	Термін виконання
1 семестр				
17	Поняття «хвороби цивілізації». Еволюція людини та стан її здоров'я.	Лекції – 2 год, Практичні – 2 год самостійна робота – 2 год		1 тиждень
18	Порушення постави, проблеми опорно-рухового апарату сучасної людини.	Лекції – 2 год, Практичні – 2 год самостійна робота – 2 год		1 тиждень
19	Синдром сухого ока. Порушення сенсорних систем.	Лекції – 2 год, Практичні – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
20	Кардіо-метаболичні розлади. Порушення імунітету.	Лекції – 2 год, Практичні – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
21	Харчування людини. Хвороби органів травної системи. Хвороби органів дихальної системи.	Лекції – 2 год, Практичні – 2 год, самостійна робота – 2 год		1 тиждень
2 семестр				
17- 18	Поведінкові розлади та формування залежностей.	Самостійна робота – 45 год		2 тижні
19-21	Порушення репродуктивної функції людини.	Самостійна робота – 45 год		3 тижні

Автор

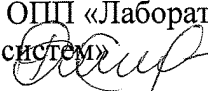

Тетяна КОРОЛЬ

«Погоджено»

Голова методичної ради
біологічного факультету

Віталій ГОНЧАРЕНКО
« 15 » березня 2023 р.

Гарант ОПЦ «Лабораторна діагностика біологічних систем»

Олена СТАСИК
« 14 » березня 2023 р.